

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija
U EUHARISTIJSKOME SLAVLJU
BLAGDANA SVETE TEREZIJE IZ KALKUTE
DJEVICE I UTEMELJITELJICE

Zagrebačka prvostolnica
Ponedjeljak, 5. rujna 2016., u 19 sati

Uvod

U ovome slavlju, nakon proslave kanonizacije i nakon devetnice pripreme, zahvaljujemo Gospodinu za dar svetosti svete Majke Terezije. Radosno pozdravljam ponajprije vas, drage sestre misionarke Ljubavi, s vašom predstojnicom sestrom Marijom Kolbe, a s vama molim da radost ovoga zajedništva dopre do srca i života svih siromaha koji su lice trpećega Krista. U ime zagrebačkoga nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića, čestitam vam blagdan vaše utemeljiteljice zahvaljujući vam za vašu prisutnost i djelovanje u životu naše Zagrebačke Crkve.

Pozdravljam vas, subraćo svećenici, redovnici i redovnice, bogoslovi i kandidatice i naročito sve vas koji ste s otajstvom Božjega milosrđa povezani karitativnim djelima i molitvom. Pozdrav bolesnicima, osamljenima, ljudima u kušnjama. Kao Crkva Kristov pozdrav upućujemo svima koji se nalaze pred teškim odlukama, koji odlučuju o životima drugih ljudi, posebno nerođenih; koji se nalaze u tami i nejasnoći savjesti!

Kristov pozdrav mira i milosrđa svima koji se s nama raduju i mole posredstvom Radija Marije.

Moleći danas za zagovor svete Terezije iz Kalkute, premda njezina svetost zahvaća cijelu Katoličku Crkvu i cijeli svijet, s pravom ju smijemo zvati i *svetom Terezijom iz Zagreba*, jer je toliko duboko povezana s Crkvom u našoj nadbiskupiji i sa Zagrebom, s hrvatskim svećenicima i redovnicima, da je danas naša radost iskrena i lako razumljiva.

Neka nam ta blizina Svetice pomogne da u svome životu prepoznamo potrebu za Božjim milosrđem. Ispitajmo svoju savjest misleći na bližnje koji trebaju našu vjeru, nadu i ljubav. Pokajmo se za svoje grijehе kojima smo zanemarili Boga u čovjeku i povrijedili malene u kojima nas je Krist pohodio.

Homilija

Liturgijska čitanja: Iz 58, 6-11; Ps 33, 2-11;
1Iv 4, 7-16; Mt 25, 31-46

1. Imajući pred sobom večerašnju Božju riječ i osmijeh svete Terezije, pomislio sam da je svaka propovjednička riječ suvišna. Jer, Majka Terezija je svetica koja je tako zorno u odnos prema Bogu i ljudima *prevela središnje riječi koje Bog po njoj prostire pred nas* kao pristup radosti i kao dar vječnosti.

Pred nas je Bog stavio sebe, raskrilo je *dva plućna krila svoje objave*: Staroga zavjeta i Evanđelja između kojih se poput srca nalazi Ivanova poslanica i najdublji izriječ o Bogu, onaj naime koji kaže da je *Bog ljubav* i da Bog ostaje u nama, ako ljubimo jedni druge.

Gledajući lik svete Terezije, na poseban način prisutan u njenim sestrama, vidimo *hodajuće Evanđelje* koje nas tješi, raduje, ali i propituje kako mi živimo svoju vjeru; koje su nam središnje vrijednosti, kako se zauzimamo za svoje bližnje, gdje se očituje naša ljubav, počevši od odnosa u obitelji do naše nepokretnosti ili kršćanskoga nastojanja da hrvatsko društvo bude zahvaćeno i preobraženo Kristovim Duhom.

2. Sveta Terezija nam svjedoči ne samo o daru koji je ona od Boga primila i prihvatila, nego o *jednostavnoj istini* kako svijet može živjeti novost. Njezina je svetost istinski izazov zato što je nutarnje raspoloženje i stav *dostupan svakomu*; nitko ne može imati ispriku da je to svetost po mjeri određenih okolnosti.

I osjećamo da je to '*jednostavna svetost*' koja privlači i kojoj se mnogi dive; svetost razvučena od najzabitijih kutaka bijede i oduzetoga dostojanstva u kojima se nastanio Isus, do najsajnijih pozornica i najrazgranatijih medijskih mreža, na kojima najčešće vlada životni privid. Svetost je to koja pita kakav svijet uistinu želimo i svetost koja ujedno *oduzima riječ svakomu tko odgovornost želi prebaciti na druge*.

I dok se čini da smo, s jedne strane, preslabi da bismo dokinuli nepravdu, skinuli teret koji dolazi od političkoga ili gospodarskoga sustava, s druge strane, možemo podijeliti kruh s gladnima, zaogrnuti gole, biti blizi tužnima. Odatle izvire *ново vrelo koje mijenja i sustave*.

Majka Terezija nas uči o ljubavi koja počinje kraj nas, u obitelji, među onima s kojima živimo. Zato mi se čini da je ona svetica koja *dokida obeshrabrenost da se ništa ne može mijenjati niti učiniti*, uvijek sa sviješću da je *svako dobro djelo u konačnici Božje*. I ne zaboravljajući razlučivati bijedu i siromaštvo. Ona je živjela siromaštvo kao evanđeosku vrijednost, da bi ublažavala bijedu kao posljedicu ljudske neosjetljivosti i neodgovornosti, ali i kao sramotnu posljedicu nepravednih sustava.

3. Ovih su se dana skupljala sjećanja, prepričavali susreti sa svetom Terezijom, slagali su se mozaici slika i riječi; i spomen je zadobio svježinu, naročito tamo gdje je sveta Terezija ostavila svoju snažnu prisutnost koja traje, kako je to vidljivo i u Zagrebu.

U tome spomenu *posebnu ljepotu imaju svjedočanstva onih koji su ju pratili u očitovanju njezine karizme*, koji su osjetili snagu običnih dana i dobili jasnije odgovore o tome kako je Bog objavio svoju ljubav; kako je Krist prožeo njezin život i učinio ga Radosnom viješću, tako bliskom svakomu čovjeku. A takvih svjedoka – Gospodinu hvala – ima i među nama, ovdje u Zagrebu. Ususret kanonizaciji, među ostalima, pročitao sam i svjedočanstvo kardinala Comastrija koji joj je kao mlad svećenik postao blizak i upijao ljepotu duhovnosti svete Terezije.

Iako ima puno drugih sličnih doživljaja, ova su mi poslužila da bolje vidim neke od njenih odlika i darova, od kojih izdvajam nekoliko važnih za naše nasljedovanje Krista.

4. Prva se odnosi na činjenicu da je sveta Terezija *kršćanka koja je bijedu ublažavala ponajprije molitvom*. Molitva je polazište. Kardinal pripovijeda da ga je sestra Terezija pitala: *Koliko sati moliš svakoga dana?* Ostao je zatečen takvim pitanjem. Pokušao se braniti rekavši joj: *Majko, od Vas sam očekivao da ćete me pitati o karitativnome djelovanju; govoriti mi o ljubavi prema najsiromašnijima; zašto me pitate koliko molim?* Majka Terezija uzela je njegove ruke i stavila ih među svoje, kao da mu želi prenijeti ono što joj leži duboko na srcu. Zatim mu se povjerila: *Sine moj, bez Boga smo previše siromašni, da bismo mogli pomoći siromasima! Vodi računa o tome da sam ja samo sirota žena koja moli. Dok molim, Bog mi u srce stavlja svoju ljubav, te tako mogu voljeti siromahe. Moleći!*

'Tajna' Majke Terezije je sva u tome: u njezinoj vjeri koja moli; *žena koja bijedu otklanja molitvom*. To je, braćo i sestre, važno za nas, kao pojedince i kao Crkvu: da ne idemo putem pomaganja bližnjima bez vjere i bez odnosa s Isusom Kristom. Pohvalna je svaka pomoć i socijalna skrb, ali Crkva živi otajstvo Isusa Krista, bez kojega ne možemo učiniti ništa.

5. Kada je saznala za dodjelu *Nobelove nagrade za mir* (1979.) tu je vijest primila s čuđenjem, ostavši nezatna službenica u Božjim rukama. I tada je u svojim rukama, naviknutima na zahtjevne poslove i ujedno neizmjerljivo nježnima za prihvaćanje ljudske bijede; i tada je u rukama imala krunicu, *duboko vezana uz pobožnost Blaženoj Djevici Mariji*, čiji ju je lik pratio od ranoga djetinjstva.

Zanimljivo je da pred tom ženom, svijet koji je redovito agresivan prema pobožnosti, gubi snagu i aroganciju, jer su plodovi te pobožnosti neosporni. A Majka

Terezija pak nije bila fascinirana ozračjem ljudskih veličina, pred zemaljskim uspjesima i dosezima, jer je svakoga dana bila u dodiru s porazom toga svijeta. Pa o kakvim uspjesima i napretku smijemo govoriti, dok je toliko nasilja i nepoštivanja čovjeka?

Sveta Terezija je bila dovoljno malena da svakoga poštuje i dovoljno velika da uvijek računa s Bogom. Bila je *neznatna službenica, zadržana samo Bogom*.

6. Sestre misionarke Ljubavi u Rimu imaju svoje sjedište na starorimskome brežuljku Celiju, u blizini Palatina, pokraj crkve sv. Grgura Velikoga. Razgovarajući tamo s novinarima (neposredno nakon primanja Nobelove nagrade) bilo joj je upućeno pitanje s malom dozom ironije: „Majko, imate sedamdeset godina. *Kad umrete, svijet će biti kakav je bio i prije. Što se promijenilo nakon toliko napora?*“ Ona se nasmiješila i svojim mu je sjajnim osmijehom odgovorila: „Vidite, nikada nisam mislila da mogu promijeniti svijet! Pokušala sam biti tek *kap čiste vode*, u kojoj se može zrcaliti Boža ljubav. Čini li vam se da je to malo?“

Drugom je pak prigodom rekla: „To što ja činim kap je u oceanu, ali ocean, nakon toga, više nikada neće biti kao prije.“

Ona je nastavila svoje obraćanje novinaru: „Pokušajte i vi biti takva čista kap i bit će nas dvoje. Jeste li oženjeni?“ „Da, Majko.“ „Onda to recite i svojoj ženi i bit će nas troje. A imate li djece?“ „Da, troje.“ „I njima to recite i bit će nas šestoro.“

Sveta Terezija bila je kaplja koja je stvarala valove; kaplja koja postaje Božjim odrazom, širok poput oceana.

7. Majka Terezija je 1988. pohodila mjesto Porto Santo Stefano (Grosseto), gdje je kardinal Comastri tada bio župnik. Jedan je bogati poduzetnik očitovao nakanu da Majci Tereziji daruje svoju vilu, kako bi tamo mogla prihvatiti bolesnike zaražene sidom te je za susret s njom već ponio ključeve, da bi ih predao uglednoj Gošći. Kada je župnik tu nakanu prenio Majci, ona je odgovorila: „Trebam se pomoliti; trebam promisliti. Nisam sigurna da bi bilo dobro dovesti te bolesnike u tako poznato turističko mjesto. A što ako ih odbiju? Trpjeli bi dvostruko.“

Drugi su mislili da bi se mogla izgubiti lijepa donacija i dobra prilika za učiniti više dobra. Jedan od župnih suradnika osjetio se pozvanim dati savjet: „Majko, uzmite ključeve, a poslije će se vidjeti...“ Ona je bez oklijevanja, možda i malo povrijeđena u onome što je njoj najdraže i najdragocjenije, zaključila razgovor riječima: „Ne, gospodine! Jer, *ono što mi ne treba, što mi ne služi, opterećuje me!*“

Lijepa je to pouka za svaki odnos Crkve prema velikim obećanjima bogatih; pouka žene koja je i u najobilnijim darovima gledala najsiromašnije, usmjeravala ljude prema vječnosti i sve mjerila u konačnici vječnim, da duša ne oteža zemaljskim.

A mjera za vječnost je ljubav kojom se mjeri i naša sloboda. Majka Terezija bila je *slobodna žena*.

Upravo u Kristovoj slobodi koristila je svoj ugled i viđenost, da bi pomogla drugima. Ako dublje razmotrimo što joj je omogućilo da tako krhka djeluje tolikom snagom, doći ćemo do jednostavnoga odgovora koji je i sama dala, napomenuvši sljedeće: „Naš Gospodin želi da budem slobodna sestra, slobodna i pokrivena siromaštvom Križa.“ A naš kršćanski poziv, bez obzira gdje se nalazili kao vjernici, jest baš to: *u slobodi reći 'da' Božjoj volji*; moliti za srce koje tu volju osjeća i koje je spremno odazvati joj se.

8. Zanimljivo je, ali nimalo iznenađujuće vidjeti kako i u tome prostoru gospodari medija pokušavaju ovladati i iskoristiti prigodu. Ne može se prešutjeti istina o tome da su kršćanski sveci najveći stručnjaci i poznavatelji ljudskoga života. Ali njihovi odgovori o otajstvu života neće biti isticani. Izvlačit će se neke zanimljivosti, dati glas osporavateljima njihova kristalnog djela, istaknuti nebitnosti kojima se i svece želi smjestiti u niz potrošnih proizvoda. Ali, u pitanjima koja se tiču svakoga čovjeka i na koja su sveci svojim životom dali odgovore, njihov će se odgovor zanemariti ili tek usputno spomenuti.

Majka Terezija nije dopustila da mediji od nje naprave privremeni cilj, niti da po njoj mediji postanu svrhom, nego da budu ono što jesu – sredstva i posredništvo. I lijepo je znati da su hrvatski katolički novinari u ono doba, novinari našega *Glasa Koncila*, bili važni promicatelji Božjega djela koje je čudesno raslo iz ljubavi. Majka Terezija nije dopuštala da njezin rad bude podvrgnut medijskoj logici. Ona je radila što je radila i inače, a mediji su bili pozvani to zabilježiti i prenositi.

U našem se vremenu u medijima očito događaju pomaci u drugome smjeru. Naime, ako nema istinskoga sadržaja, osim površnih dojmova, sve će biti podvrgnuto stvaranju i promicanju privida te širenju površnosti. Mediji su zauzeli taj prostor našega života, ne zato što bi imali u sebi takvu snagu, nego zato jer smo im mi to dopustili svojim odbijanjem pogleda koji želi vidjeti obzore onkraj prolaznoga.

Ako se svetoj Tereziji svijet divi zbog njene iznimne predanosti čovjeku; ako je tolike ljude pratila dok su umirali i rađali se u bijedi, nije li vrijedno od nje čuti i jednostavan odgovor o otajstvu života i o zaštiti nerođenih?

Medijski se neće povesti rasprava niti će se hvaliti papa Franjo koji je jučer za svetu Tereziju rekao da je bila „velikodušna djelateljica božanskoga milosrđa“, darovana svima „po prihvaćanju i obrani ljudskoga života, onoga nerođenog i onoga koji je napušten i odbačen“.

„Zauzela se u obrani života, neprestano govoreći da je 'još nerođeno dijete najslabije, najmanje i najbjednije'... Podigla je svoj glas da ju čuju zemaljski moćnici, da priznaju svoje grijehе pred zločinima koje su oni stvorili“. Tako je na kanonizaciji govorio papa Franjo.

9. Majka Terezija je bila jasna u svojim djelima i u svojim upozorenjima, a da pritom nije osuđivala. Njezin je temeljni način ophođenja bilo milosrđe, kao kršćanski način da svijet ne izgubi okus dobra i da ne potone u tami beznađa. Zato ju je papa Franjo i izabrao da bude jasan primjer u ovoj Svetoj godini milosrđa.

Braćo i sestre, dok zahvaljujemo za dar kanonizacije, zahvalni smo Bogu što je njezina prisutnost dobila odjek u našoj nadbiskupiji; zahvalni smo što su sestre bile i ostale u Zagrebu i što smo imali mogućnosti da, nakon pada komunizma, uredimo primjereniji prostor za brigu o siromašnima u Jukićevoj ulici. Ali se ne smije zaboraviti da komunistički sustav nije htio dopustiti niti nesebičnomu daru života sestara misionarki ljubavi da se brinu za najpotrebnije. zato je važno da kao Crkva ne zaboravimo da je materinji jezik Crkve *Caritas*, Kristova ljubav, koja se uči ponavljajući, te da hrvatska država i društvo nema opstanka, ako trajno ne njeguje taj jezik.

Majka Terezija je liječnica ljudskoga dostojanstva i skupljačica krhotina toga dostojanstva; krhotina bačenih na smetlišta nepravedne civilizacije; na neugledne rubove tzv. 'uglednih sredina'; bačenih u prašinu nemoći od strane onih koji misle da imaju moć i nad ljubavlju; krhotina od kojih je rođen novi svijet po Kristovu križu i uskrsnuću.

Amen.